

Εκπαίδευση Επιμορφωτών Β' επιπέδου Τ.Π.Ε.

Συστάδα: Φυσική Αγωγή και Υγεία

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Το Παιχνίδι των Κατευθύνσεων

Σενάριο για την Φυσική Αγωγή και Υγεία

Έκδοση 1η

Νοέμβριος 2018

Πράξη:	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ (ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ Β' ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΤΠΕ)
Φορείς Υλοποίησης:	Δικαιούχος φορέας: ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ & ΕΚΔΟΣΕΩΝ Συμπράττων φορέας: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1.6 Το εκπαιδευτικό σενάριο «Το Παιχνίδι των Κατευθύνσεων»

Εισαγωγή. Η επίτευξη των σκοπών του ψυχοκινητικού τομέα αποτελεί πρωταρχικό μέλημα της Φυσικής Αγωγής. Το περιεχόμενο του 1ου σκοπού του ψυχοκινητικού τομέα (Σκοπός 1: Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων και ικανοποιητική εκτέλεση ορισμένων από αυτές) διαφοροποιείται ανάλογα με την ηλικία ώστε να ανταποκρίνεται στις εκάστοτε δυνατότητες των μαθητών. Ειδικότερα, στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού οι μαθητές πρέπει να εξασκηθούν, μεταξύ άλλων, σε βασικές δεξιότητες μετακίνησης, ενσωματώνοντας τις κινητικές έννοιες του χώρου (επίπεδα, κατευθύνσεις, τροχιές, προσωπικός ή γενικός χώρος) και σταδιακά να καταστούν ικανοί να εκτελούν δυσκολότερους και πιο σύνθετους συνδυασμούς βασικών κινητικών δεξιοτήτων (Φυσική Αγωγή, χχ).

Η αναγκαιότητα ανάπτυξης των βασικών κινητικών δεξιοτήτων αναδεικνύεται από το γεγονός ότι διαμορφώνουν την κινητική βάση για επιτυχημένη συμμετοχή σε κάθε είδους φυσική δραστηριότητα και αθλητική δεξιότητα (Δέρρη, 2007, όπ. αναφ. στο Ρούπα, 2015). Με βάση, δηλαδή, την προηγούμενη γνώση και εμπειρία, οι μαθητές θα μπορέσουν να οικοδομήσουν νέες, πιο σύνθετες, κινητικές μορφές (Μπουρνέλλη και συν., 2007β).

Όσον αφορά στον γνωστικό τομέα, σύμφωνα με το Α.Π.Σ Φυσικής Αγωγής για την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση, επικεντρώνεται κυρίως στην εκμάθηση εννοιών σχετικών με τη Φυσική Αγωγή. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται οι έννοιες του χώρου (μπροστά - πίσω, δεξιά - αριστερά, πάνω - κάτω, κ.ά), στην κατανόηση των οποίων μπορούν να συμβάλλουν κατάλληλα σχεδιασμένες μαθησιακές δραστηριότητες.

Λαμβάνοντας υπόψη τη στενή σύνδεση ανάμεσα στην κινητική και τη γνωστική ανάπτυξη του παιδιού –όπως άλλωστε υπονοεί ο όρος ψυχοκινητικότητα που αναφέρεται στη σχέση μεταξύ κινητικών και νοητικών λειτουργιών (αντιληπτικών και γνωστικών) (Μπουρνέλλη και συν., 2007β), αναπτύχθηκε και το προτεινόμενο συνοπτικό εκπαιδευτικό σενάριο. Οι δραστηριότητες που προτείνονται συνδυάζουν την παιγνιώδη κινητική δραστηριότητα και την επίλυση προβλήματος μέσω παιχνιδοποίησης, προκειμένου να εξοικειώσει τους μαθητές με βασικές έννοιες του χώρου που σχετίζονται με την κίνηση και τη φυσική δραστηριότητα, απαραίτητες για την απρόσκοπτη συμμετοχή τους στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής και όχι μόνο. (βλ. Moodle-Υλικό αναφοράς- Εκπαιδευτικό σενάριο «Το Παιχνίδι των Κατευθύνσεων».pdf).

1.6.1 Συνοπτικό εκπαιδευτικό σενάριο: «Το Παιχνίδι των Κατευθύνσεων»

[Δημιουργός: Ιάκωβος Μαστρογιάννης]

1. Τίτλος

«Το Παιχνίδι των Κατευθύνσεων»

2. Εμπλεκόμενο Γνωστικό Αντικείμενο

Φυσική Αγωγή

3. Τάξη στην οποία απευθύνεται

Β' Δημοτικού

4. Σκοπός

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών για τη Φυσική Αγωγή, 2011

Σκοπός 1: Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων & ικανοποιητική εκτέλεση ορισμένων από αυτές.

Σκοπός 4: Απόκτηση θετικής εμπειρίας και ανάπτυξη αυτό-έκφρασης και κοινωνικότητας.

5. Μαθησιακοί στόχοι

Αντιληπτικο-γνωστικοί

1. Να αναγνωρίζουν, να διακρίνουν και να αναφέρουν τις πιθανές κατευθύνσεις στις οποίες μπορεί να πραγματοποιηθεί κίνηση (μπροστά - πίσω, δεξιά - αριστερά, πάνω - κάτω).
2. Να μετακινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση μετά από σχετική οδηγία.
3. Να αναπτύξουν την κιναισθητική τους αντίληψη.

6. Διάρκεια

1 διδακτική ώρα (με δυνατότητα επέκτασης σε 2 διδακτικές ώρες).

7. Υλικοτεχνική υποδομή

Η διδασκαλία είναι δυνατόν να διενεργηθεί σε οποιαδήποτε αίθουσα στην οποία είναι διαθέσιμα τα παρακάτω:

- Ένας υπολογιστής* ανά ομάδα 2-3 ατόμων
- Ένας υπολογιστής συνδεδεμένος με βιντεοπροβολέα
- Χαρτόνια διαφόρων χρωμάτων ή εικόνες ή άλλα μικρά αντικείμενα διακριτά μεταξύ τους, που μπορεί να μετακινήσει ο μαθητής.
- Βιβλίο μαθητή Φυσικής Αγωγής Α' και Β' Γυμνασίου

** Απαιτείται σύνδεση στο διαδίκτυο και πρόσφατη έκδοση περιηγητή ιστού.*

8. Συνοπτική περιγραφή

Διδακτική μέθοδος

Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ενεργητική συμμετοχή των μαθητών καθ' όλη τη διαδικασία είτε με τη συμπλήρωση των κενών στο φύλλο εργασίας και τη διδακτική τεχνική των ερωταποκρίσεων κατά την 1^η φάση και 2^η φάση της διδασκαλίας αντίστοιχα, είτε με τη φυσική συμμετοχή τους κατά την 3^η φάση, είτε κατά την ομαδοσυνεργατική προσέγγιση στην 4^η φάση.

Οργάνωση της τάξης

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού καθ' όλη τη διάρκεια του σεναρίου είναι οργανωτικός, συντονιστικός και υποστηρικτικός. Οι μαθητές εμπλέκονται ενεργητικά και ενθαρρύνονται να σκέφτονται κριτικά και να οικοδομούν τη γνώση τους μέσω προβλέψεων και πειραματισμού.

Προστιθέμενη αξία των ΤΠΕ

Η αξιοποίηση των μαθησιακών αντικειμένων παρέχει στους μαθητές τη δυνατότητα να:

- διατυπώσουν προβλέψεις, να πειραματιστούν και να μάθουν από τα λάθη τους
- ακολουθήσουν τον δικό τους ρυθμό μάθησης ανά ομάδα

- εμπλουτίσουν τις μαθησιακές τους εμπειρίες με ένα οικείο, ευχάριστο (παιχνίδι) και ενδιαφέρον γι' αυτούς μέσο

Συνοπτική περιγραφή δραστηριοτήτων

Φάση 1^η

Αρχικά οι μαθητές συμπληρώνουν το φύλλο εργασίας για τις κατευθύνσεις από το βιβλίο μαθητή Φυσικής Αγωγής Α' και Β' Δημοτικού (<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-A101/82/670,2485/>). Η συγκεκριμένη δραστηριότητα παρέχει στον εκπαιδευτικό ένα κριτήριο αξιολόγησης του επιπέδου πρότερης γνώσης των μαθητών αναφορικά με τις κατευθύνσεις.

Φάση 2^η

Ο εκπαιδευτικός προβάλλει σε βιντεοπροβολέα το μαθησιακό αντικείμενο *Γνωρίζω τις κατευθύνσεις* (<http://www.photodentro.edu.gr/lor/r/8521/10550?locale=el>) για να εξοικειώσει τους μαθητές με τις βασικές κατευθύνσεις. Για να ενθαρρύνει την ενεργητική συμμετοχή, καλεί τους μαθητές να προβλέψουν και να υποδείξουν την κατεύθυνση προς στην οποία θα κινηθεί ο εικονικός μαθητής, πριν την αλληλεπίδραση με το μαθησιακό αντικείμενο.

Φάση 3^η

Ο εκπαιδευτικός προβάλλει στον βιντεοπροβολέα το βίντεο με το τραγούδι *Λύκε Λύκε Είσαι Εδώ*; από τη διεύθυνση <https://www.youtube.com/watch?v=jH1dS2a1QQQ> (ή παρόμοιο βίντεο που εξυπηρετεί). Κάθε φορά που τα παιδιά στο βίντεο τραγουδούν, οι μαθητές κινούνται στο φυσικό χώρο προς την κατεύθυνση που παραγγέλνει λεκτικά ο εκπαιδευτικός ή/και, αντίστροφα, οι μαθητές ονοματίζουν την κατεύθυνση που υποδεικνύει ο εκπαιδευτικός με οπτικό ερέθισμα (δείχνοντας προς μια κατεύθυνση) και κινούνται στο φυσικό χώρο προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ όταν τραγουδά ο λύκος μένουν ακίνητοι. Για τις κατευθύνσεις πάνω και κάτω, μπορεί να ζητηθεί από τους μαθητές να πηδήξουν κατακόρυφα και να καθίσουν κάτω αντίστοιχα ή να ανέβουν και να κατέβουν από την καρέκλα τους ή άλλο αντικείμενο μικρού ύψους.

Φάση 4^η

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 3 ατόμων -κατά προτίμηση- ανά υπολογιστή και αλληλεπιδρούν με το μαθησιακό αντικείμενο *Το Παιχνίδι των Κατευθύνσεων* (<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/10551?locale=el>). Μετά από κάθε ολοκλήρωση του παιχνιδιού πραγματοποιείται εναλλαγή ρόλων ως προς τον χειρισμό του μαθησιακού αντικειμένου ώστε όλοι οι μαθητές να αλληλεπιδράσουν με την εφαρμογή. Η φάση αυτή, εκτός από τη δυνατότητα εμπέδωσης των διδαχθέντων, παρέχει και ένα κριτήριο αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας.

9. Πηγές

- Κατευθύνσεις: Φυσική Αγωγή Α' & Β' Δημοτικού - Βιβλίο μαθητή:
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-A101/82/670,2485/>
- Φυσική Αγωγή Α' & Β' Δημοτικού - Βιβλίο εκπαιδευτικού:
http://ebooks.edu.gr/modules/document/file.php/DSDIM-A101/Διδακτικό%20Πακέτο/Βιβλίο%20Δασκάλου/10-0026_Fysiki-Agogi_A-B-DIM_BK.pdf
- Μαθησιακό αντικείμενο *Γνωρίζω τις κατευθύνσεις*:
<http://www.photodentro.edu.gr/lor/r/8521/10550?locale=el>

- Μαθησιακό αντικείμενο *Το Παιχνίδι των Κατευθύνσεων*:
<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/10551?locale=el>
- Βίντεο με το τραγούδι «Λύκε Λύκε Είσαι Εδώ;»
<https://www.youtube.com/watch?v=jH1dS2a1QQQ>
- Πρόγραμμα Σπουδών για τη Φυσική Αγωγή (2011). Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου, 2018, από
http://users.sch.gr/adamantiaf/Ekpaideftiko_DVD/pilotika_programmata_spoudon_2012/odigos_fa_prologos.pdf

10. Επεκτάσεις

- Το μάθημα θα μπορούσε να αποκτήσει διαθεματική διάσταση εμπλέκοντας γνωστικά αντικείμενα όπως η Μελέτη περιβάλλοντος (προσανατολισμός) και η Πληροφορική (κίνηση ενός αντικειμένου στον καμβά του προγραμματιστικού περιβάλλοντος Scratch).
- Στην 3^η φάση, εναλλακτικά ή επιπρόσθετα, ο εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να μετακινήσουν χαρτόνια διαφόρων χρωμάτων ή εικόνες ή άλλα μικρά διακριτά μεταξύ τους αντικείμενα που μπορεί να μετακινήσει ο μαθητής προς την κατεύθυνση που θα τους υποδείξει.
- Το εκπαιδευτικό σενάριο μπορεί να επεκταθεί κατά μία ώρα σε προαύλιο χώρο, με συμμετοχή των μαθητών σε συνεργατικά παιχνίδια που αφορούν τη μετακίνηση στις προαναφερθείσες κατευθύνσεις, επιδιώκοντας την επίτευξη ψυχοκινητικών και κοινωνικο-συναισθηματικών στόχων.
- Τα μαθησιακά αντικείμενα μπορεί να αποτελέσουν αυτόνομα περιβάλλοντα μάθησης στο πλαίσιο ανάθεσης εργασίας εκτός σχολείου.

Το παρόν σενάριο περιλαμβάνεται στο επιμορφωτικό υλικό της εκπαίδευσης επιμορφωτών Β' επιπέδου ΤΠΕ στα ΠΑΚΕ (Συστάδα 8: Φυσική Αγωγή και Υγεία), όπως αναπτύχθηκε/προσαρμόστηκε και αξιοποιήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη (Επιμόρφωση Β' επιπέδου ΤΠΕ)», <http://e-pimorfosi.cti.gr>, του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2014-2020, με τελικό δικαιούχο το ΙΤΥΕ «Διόφαντος».

Το επιμορφωτικό υλικό αποτελεί ιδιοκτησία του ΥΠΑΙΘ και καλύπτεται από την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών. Διατέθηκε μέσω της ειδικής πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης της παραπάνω Πράξης (moodle), ενώ την ευθύνη ανάπτυξής του είχε συγγραφική ομάδα εξειδικευμένων εκπαιδευτικών, με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Παναγιώτη Αντωνίου, Καθηγητή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Τομέας Προπονητικής.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

